

THL/4937/4.00.02/2023
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan kuuleminen 13.10.2023

Juha Honkatukia

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Rahoituksen määrä perustuu palvelutarpeeseen

- THL tekee vuosittain laskelmat hyvinvointialueiden järjestämien julkisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tarpeesta (Laki hyvinvointialueiden rahoituksesta 617/2021)
  - Palvelutarpeeseen vaikuttavat erityisesti sairastavuus, demografiset ja sosioekonomiset tekijät, kuten tulotaso
  - Tarvetekijät perustuvat THL:n tutkimukseen ja hyvinvointialueiden rahoituslain mukaan ne tarkistetaan vähintään neljän vuoden välein
- Valtiovarainministeriö laskee hyvinvointialueiden vuosittaisen rahoituksen THL:n arvioiman palvelutarpeen perusteella: määrää noin 80 % rahoituksesta
- Rahoitukseen vaikuttaa lisäksi siirtymätasausjärjestelmä, mikä vaiheistaa tarveperusteiseen rahoitukseen siirtymistä

Hv-alueiden rahoituksen kokonaisuus, %

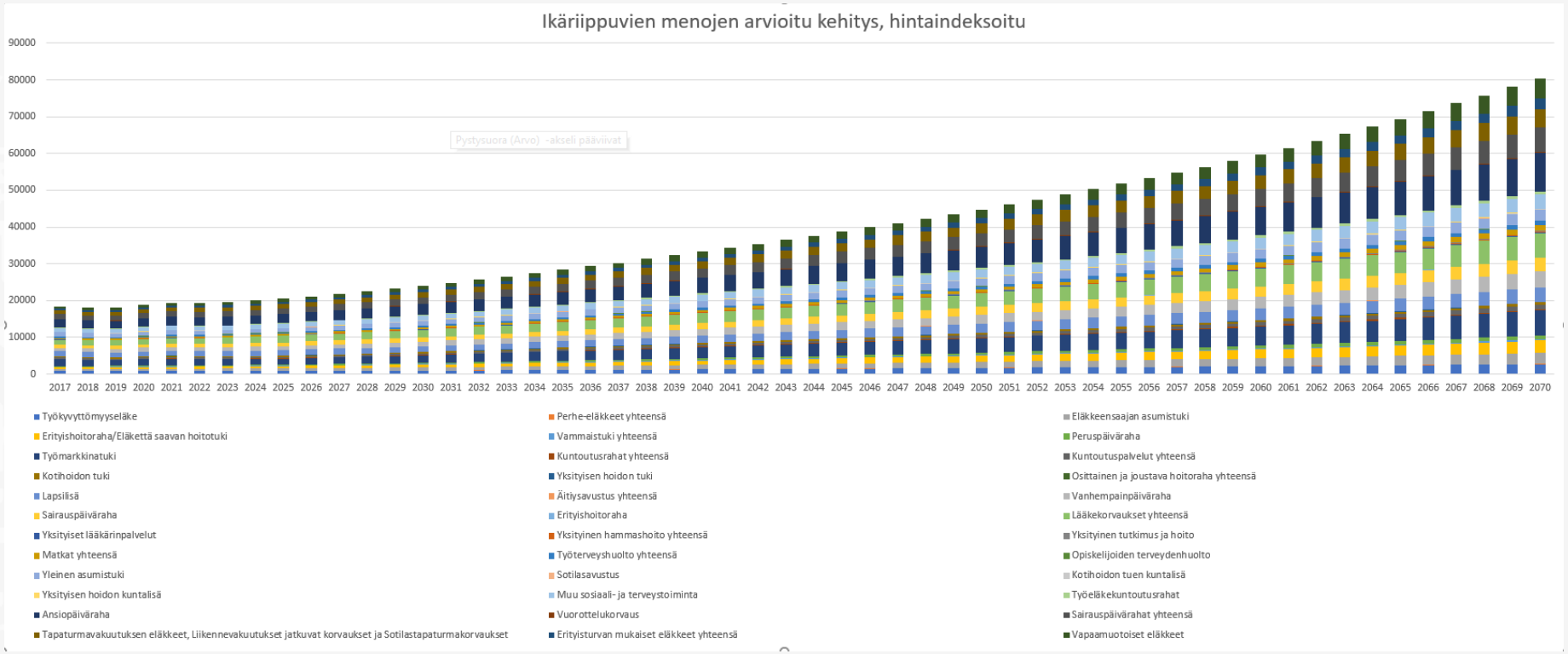

Sosiaali- ja terveyden huolto yhteensä 97, 7 %

SOME-mallin rakenne

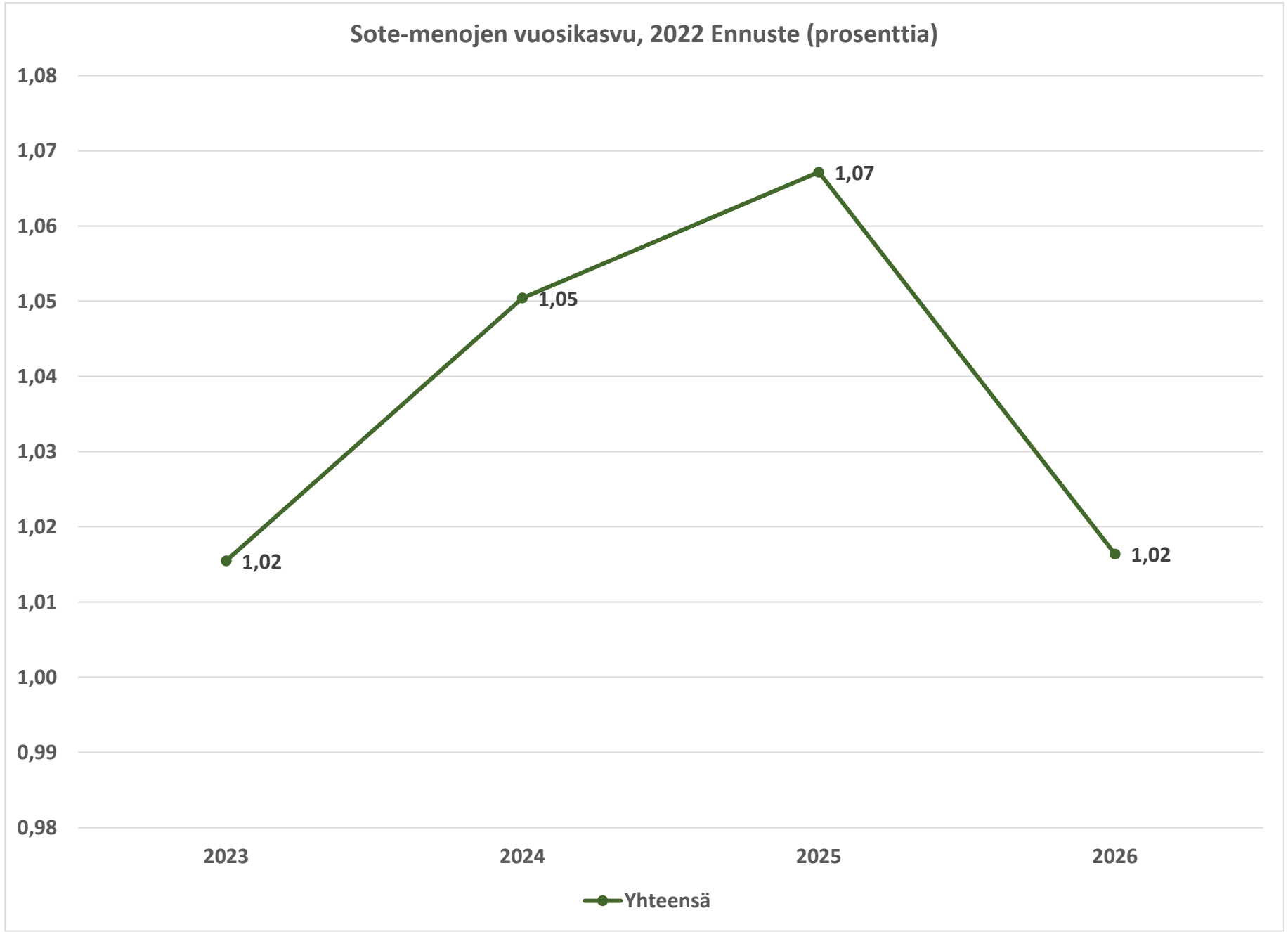
- SOME-malli kerää lähtovuoden sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen käytön kustannukset yhteen maksettujen sosiaalietuuksien kanssa
- Näistä muodostetaan palvelutarpeen ennuste perustuen Tilastokeskuksen väestöennusteeseen. Tässä oletetaan, että palvelujen käyttö vastaa lähtövuoden tasoa ja tulevat muutokset kustannuksista ovat peräisin väestöpohjan muutoksista (syntyvyys, ikääntyminen jne.)
- Oletuksiin kuuluu väestön ikääntymisestä johtuva palvelun tarpeen siirtymisen oletus

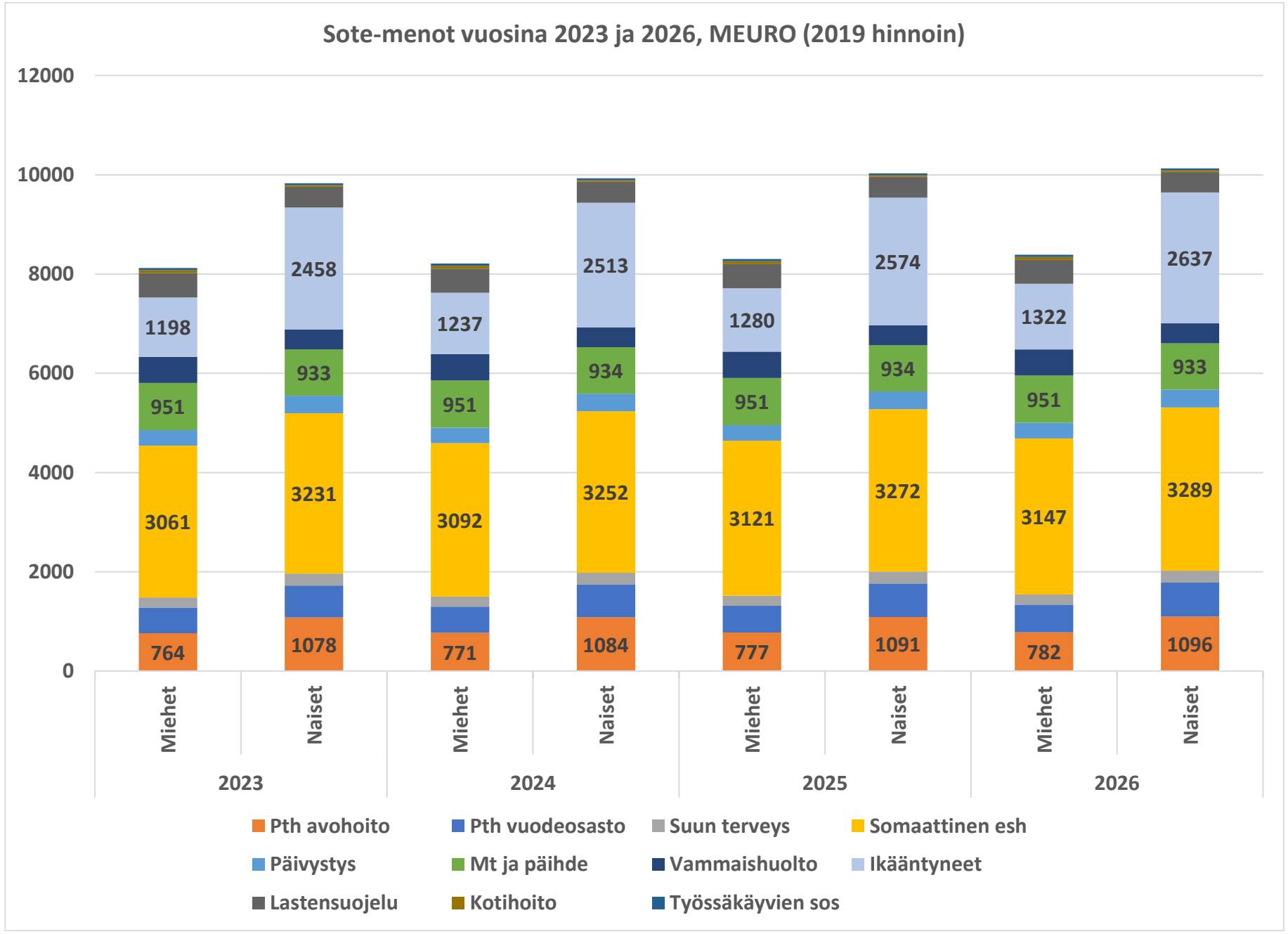
SOME-mallin tulokset

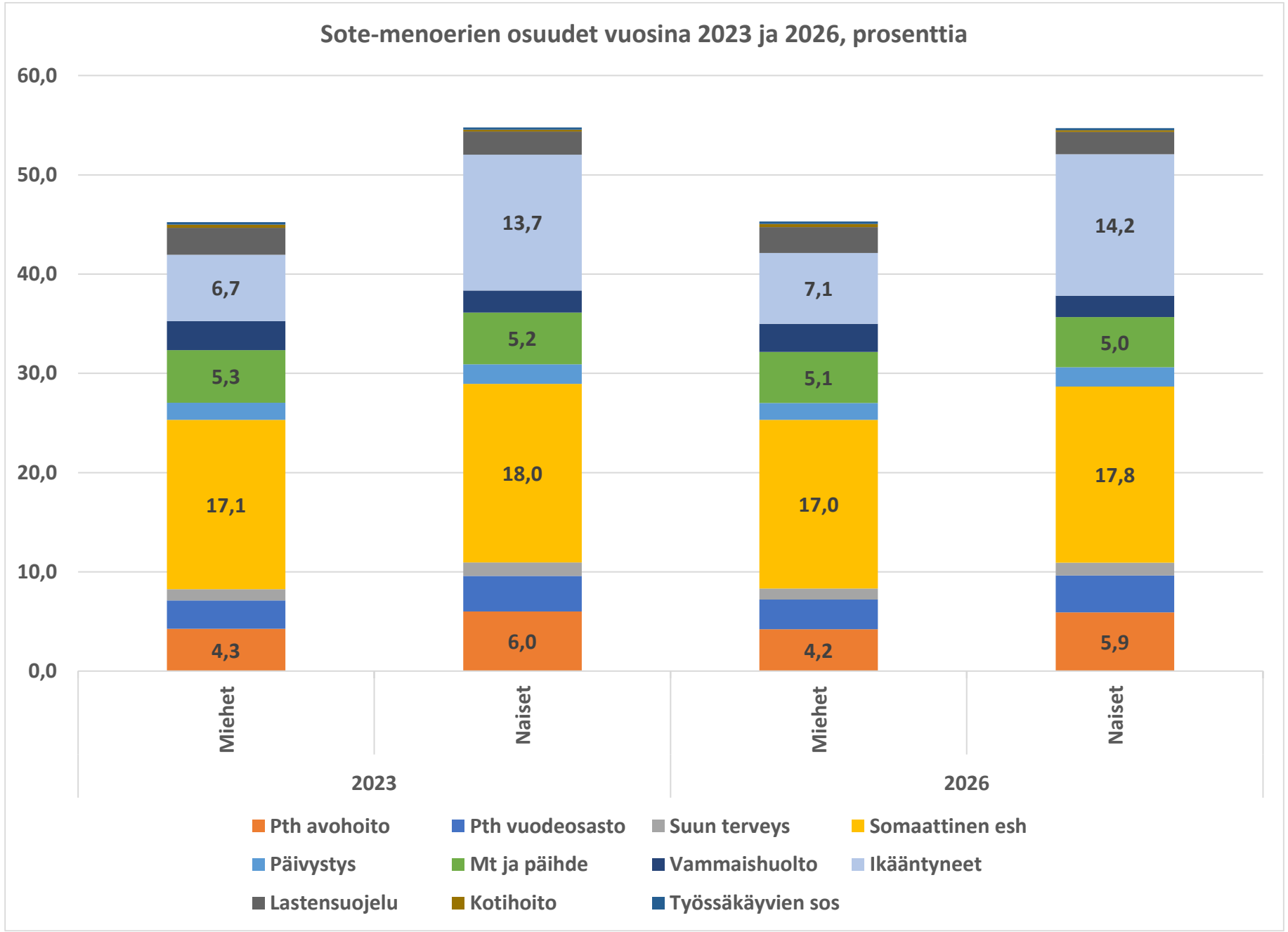

Vuosien 2023 – 2026 sote-menojen kasvuennuste

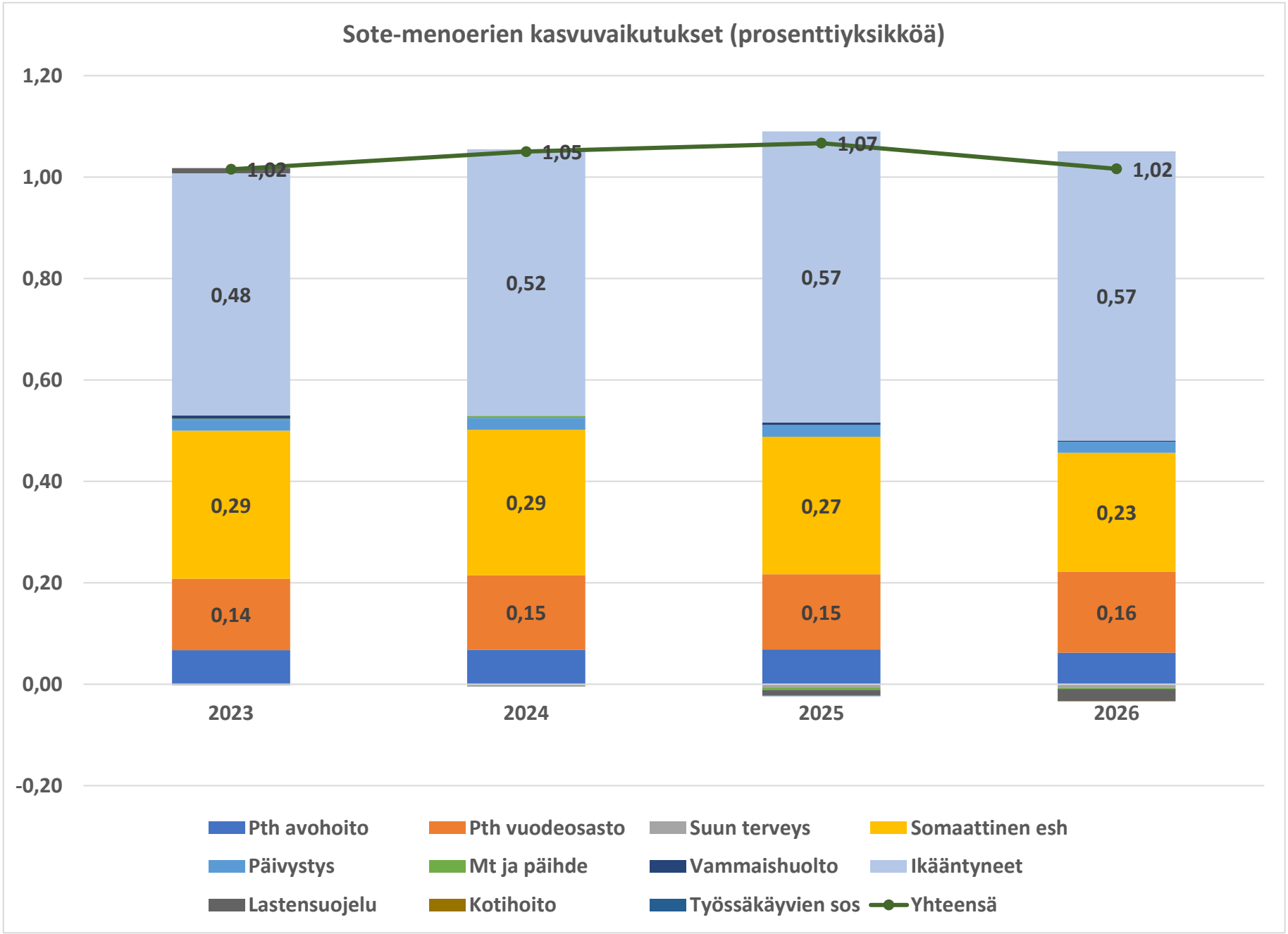
Lakisääteinen: THL arvioi SOME-mallilla hoivatarpeen kasvun sote-rahoituksen mitoitusta varten

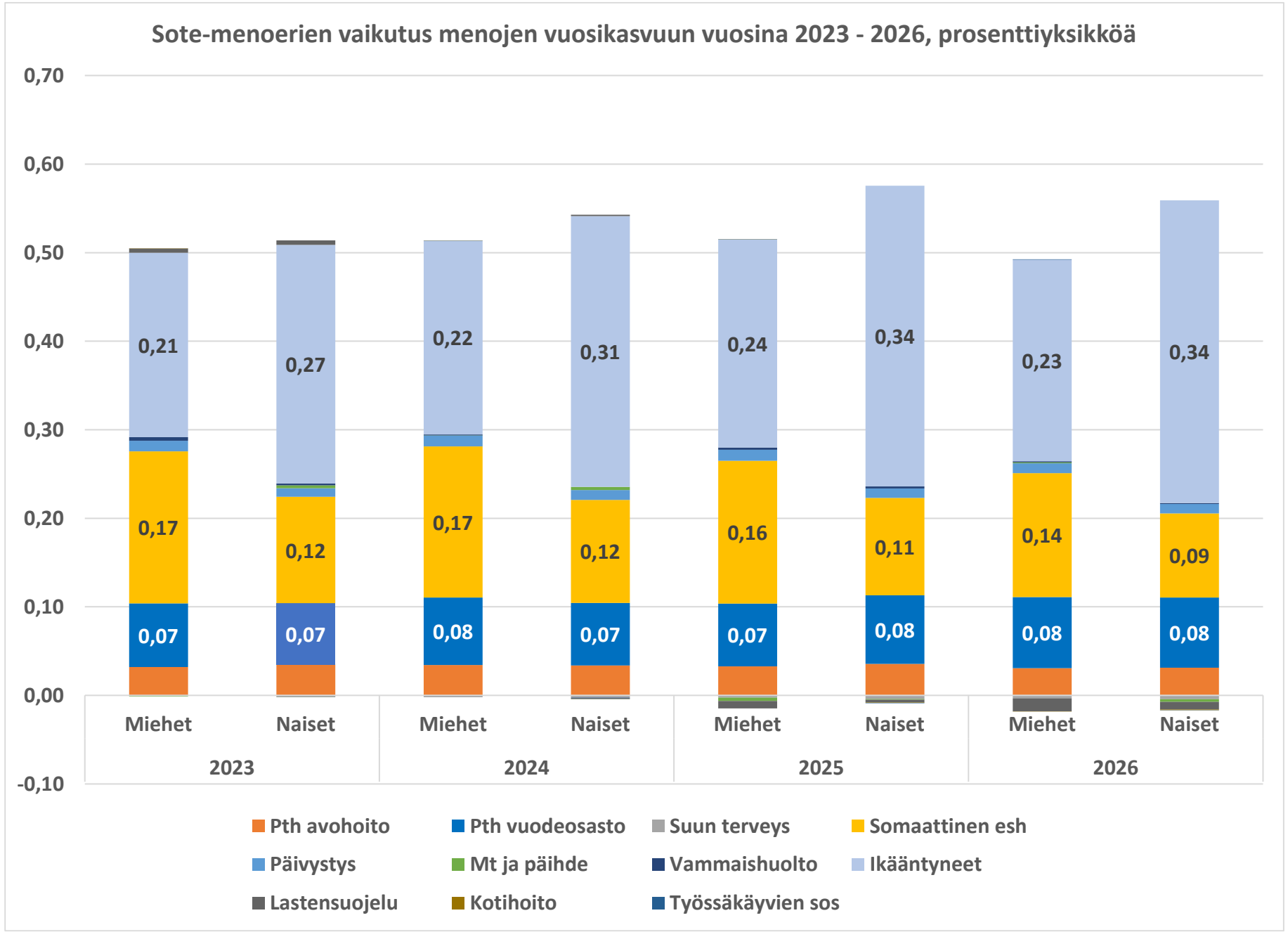

Sote-menojen vuosikasvu, 2022 Ennuste (prosenttia)
1,08
1,07
1,06
1,05
1,04
1,03
1,02
1,01
1,00
0,99
0,98
1,02
1,05
1,07
1,02
2023
2024
2025
2026
Yhteensä

Sote-menot vuosina 2023 ja 2026, MEURO (2019 hinnoin)
12000
10000
8000
6000
4000
2000
0
1198
951
3061
764
2458
933
3231
1078
1237
951
3092
771
2513
934
3252
1084
1280
951
3121
777
2574
934
3272
1091
1322
951
3147
782
2637
933
3289
1096
Miehet
Naiset
Miehet
Naiset
Miehet
Naiset
Miehet
Naiset
2023
2024
2025
2026
Pth avohoito
Pth vuodeosasto
Suun terveys
Somaattinen esh
Päivystys
Mt ja päihde
Vammaishuolto
Ikääntyneet
Lastensuojelu
Kotihoito
Työssäkäyvien sos

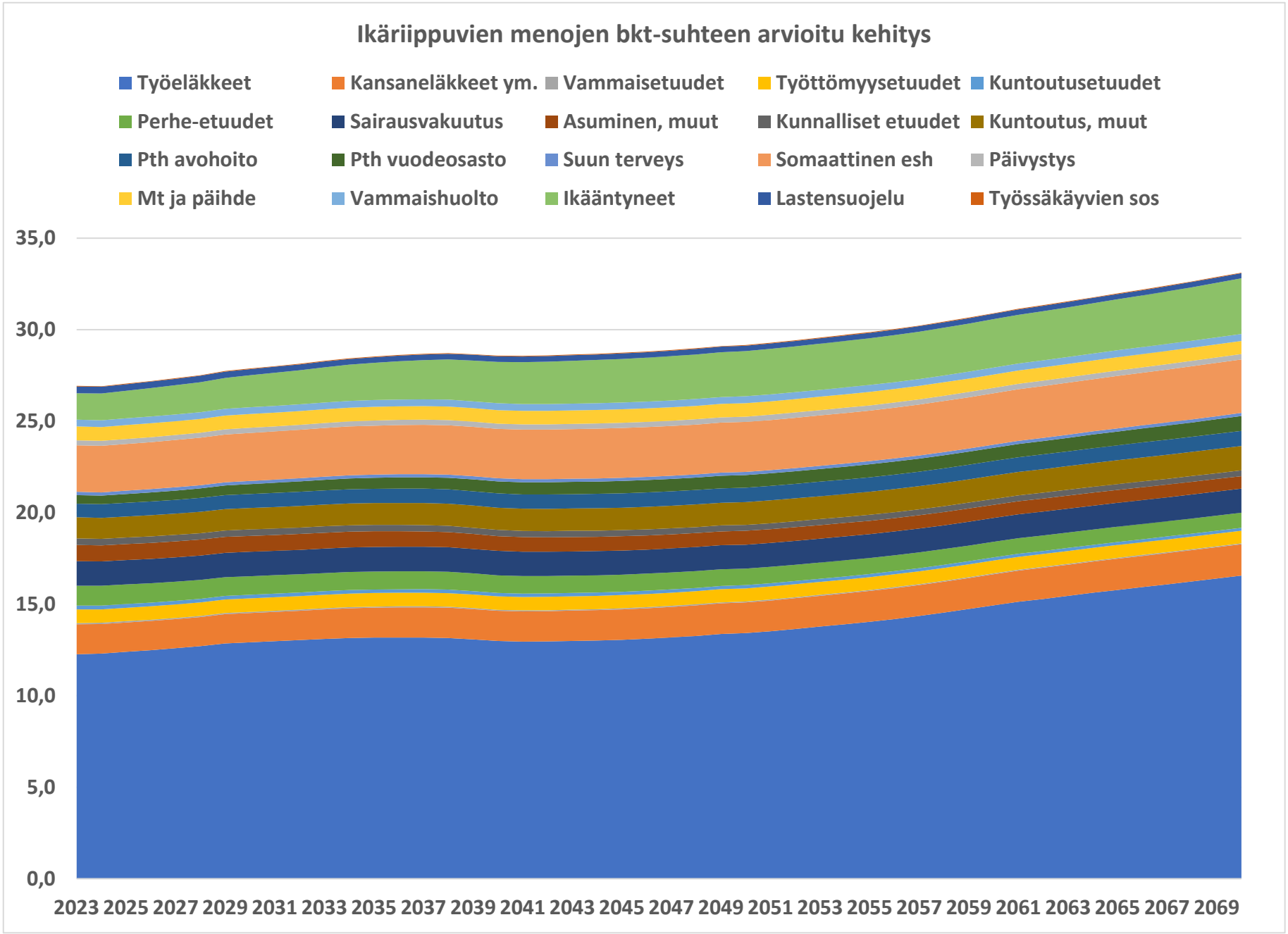

Sote-menoerien osuudet vuosina 2023 ja 2026, prosenttia
60,0
50,0
40,0
30,0
20,0
10,0
0,0
4,3
17,1
5,3
6,7
6,0
18,0
5,2
13,7
4,2
17,0
5,1
7,1
5,9
17,8
5,0
14,2
Miehet
Naiset
Miehet
Naiset
2023
2026
Pth avohoito
Pth vuodeosasto
Suun terveys
Somaattinen esh
Päivystys
Mt ja päihde
Vammaishuolto
Ikääntyneet
Lastensuojelu
Kotihoito
Työssäkäyvien sos

thl

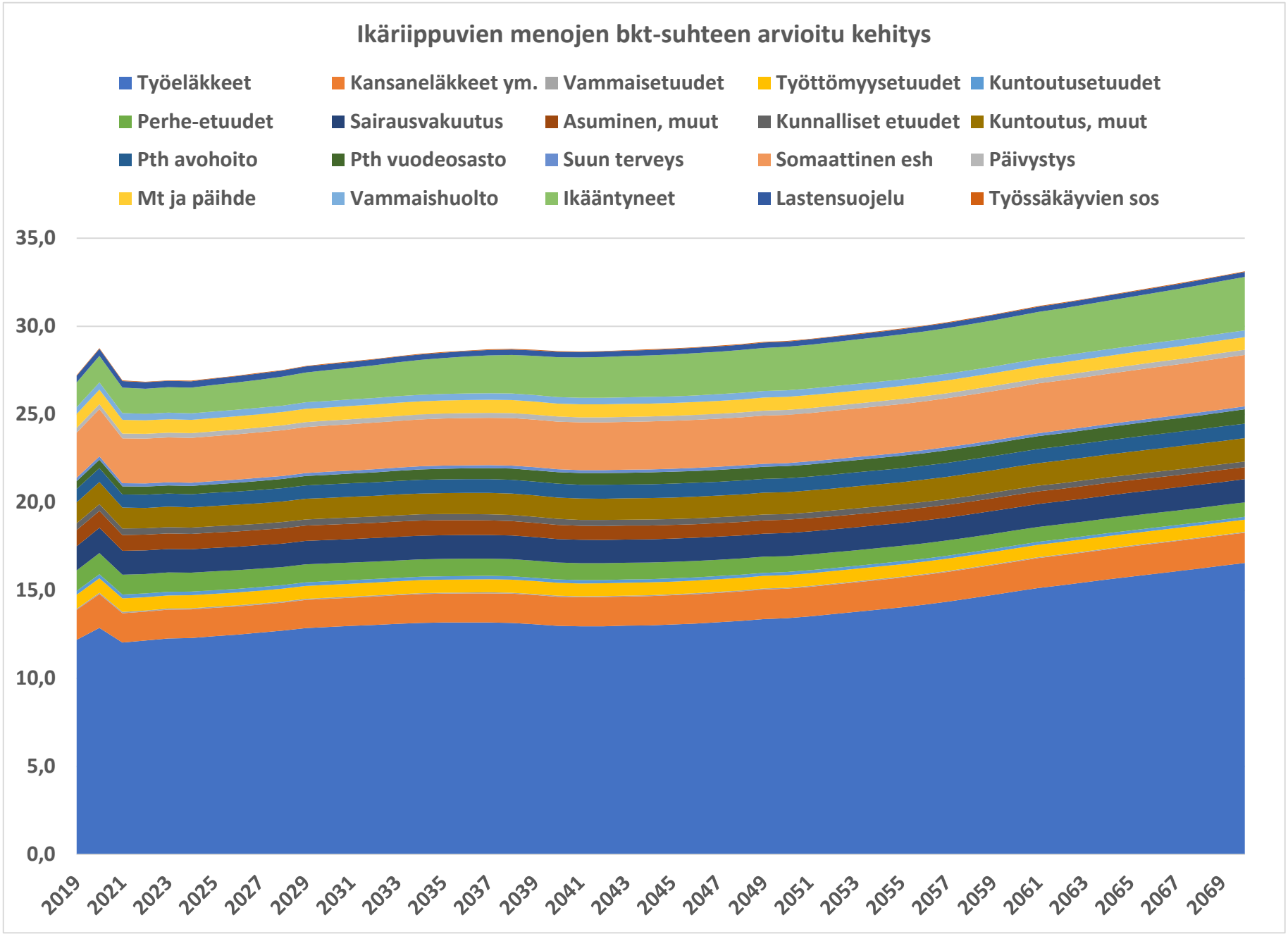

Sote-menoerien kasvuvaikutukset (prosenttiyksikköä)
1,20
1,00
0,80
0,60
0,40
0,20
0,00
-0,20
2023
2024
2025
2026
1,02
1,05
1,07
1,02
0,48
0,52
0,57
0,57
0,29
0,29
0,27
0,23
0,14
0,15
0,15
0,16
Pth avohoito
Pth vuodeosasto
Suun terveys
Somaattinen esh
Päivystys
Mt ja päihde
Vammaishuolto
Ikääntyneet
Lastensuojelu
Kotihoito
Työssäkäyvien sos
Yhteensä

Sote-menoerien vaikutus menojen vuosikasvuun vuosina 2023 - 2026, prosenttiyksikköä
0,70
0,60
0,50
0,40
0,30
0,20
0,10
0,00
-0,10
0,21
0,17
0,07
0,27
0,12
0,07
0,22
0,17
0,08
0,31
0,12
0,07
0,24
0,16
0,07
0,34
0,11
0,08
0,23
0,14
0,08
0,34
0,09
0,08
Miehet
Naiset
Miehet
Naiset
Miehet
Naiset
Miehet
Naiset
2023
2024
2025
2026
Pth avohoito
Pth vuodeosasto
Suun terveys
Somaattinen esh
Päivystys
Mt ja päihde
Vammaishuolto
Ikääntyneet
Lastensuojelu
Kotihoito
Työssäkäyvien sos

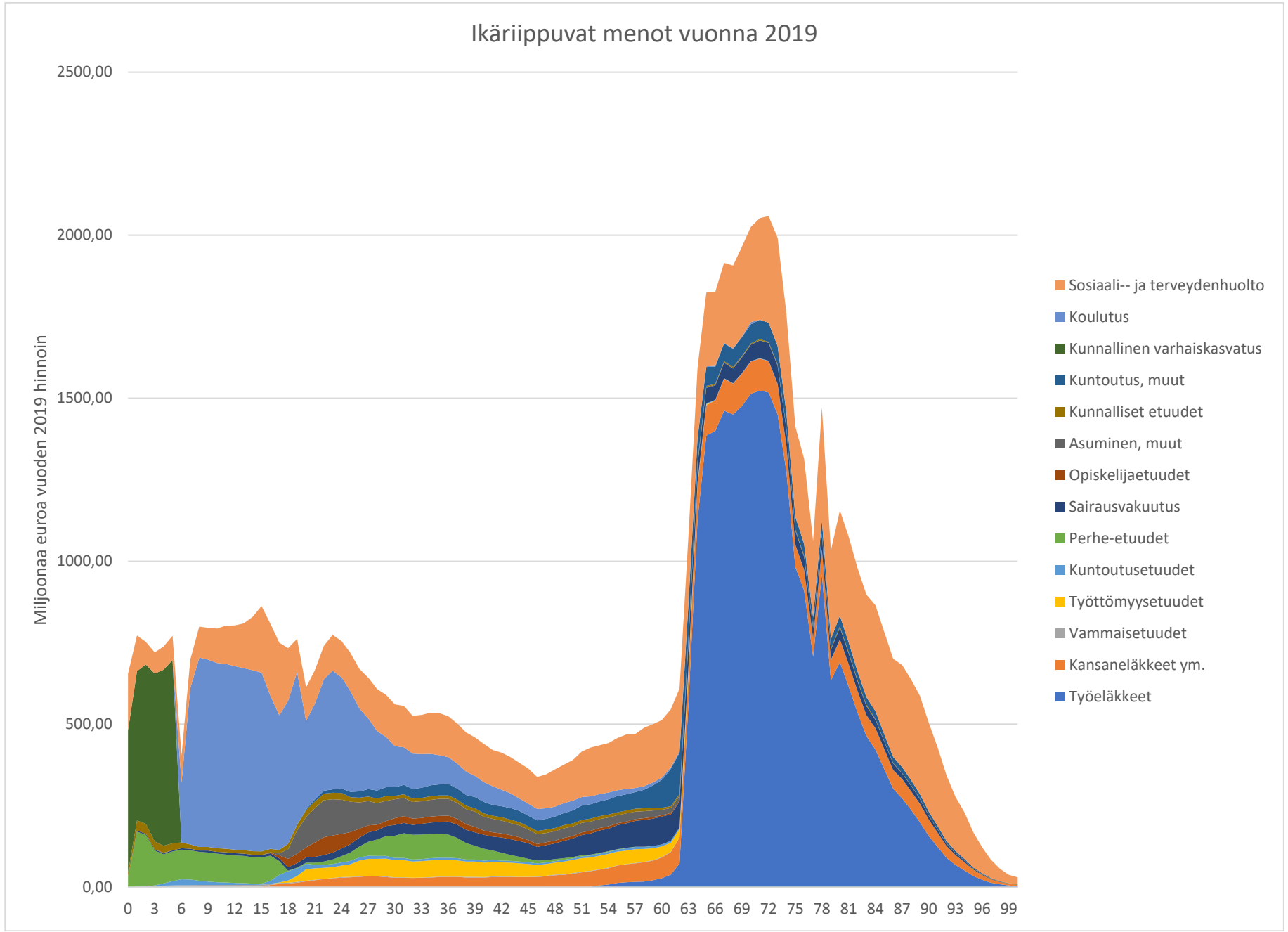
thl

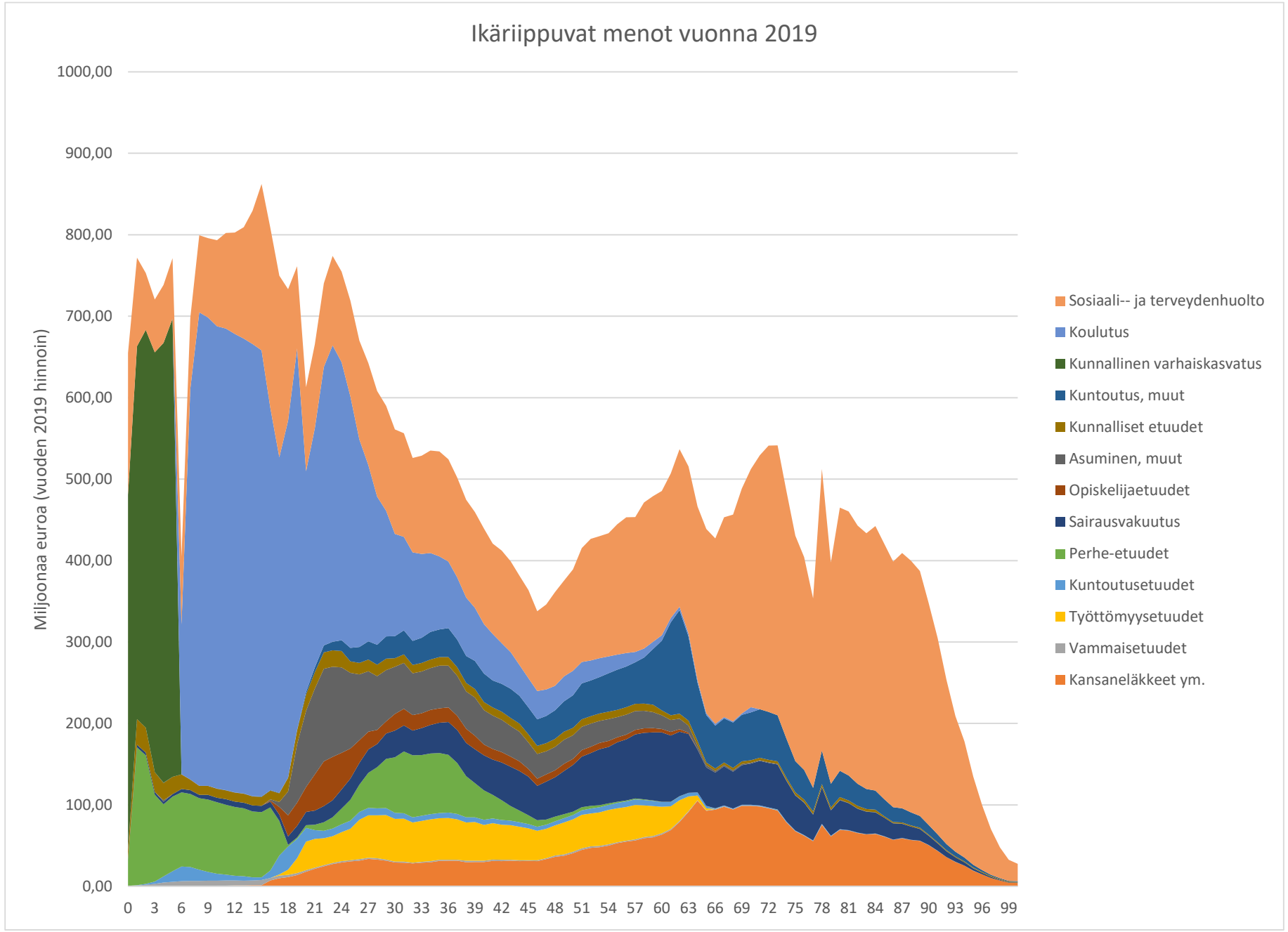

Ikäriippuvien menojen bkt-suhteen arvioitu kehitys
Työeläkkeet
Kansaneläkkeet ym.
Vammaisetuudet
Työttömyysetuudet
Kuntoutusetuudet
Perhe-etuudet
Sairausvakuutus
Asuminen, muut
Kunnalliset etuudet
Kuntoutus, muut
Pth avohoito
Pth vuodeosasto
Suun terveys
Somaattinen esh
Päivystys
Mt ja päihde
Vammaishuolto
Ikääntyneet
Lastensuojelu
Työssäkäyvien sos
35,0
30,0
25,0
20,0
15,0
10,0
5,0
0,0
2023 2025 2027 2029 2031 2033 2035 2037 2039 2041 2043 2045 2047 2049 2051 2053 2055 2057 2059 2061 2063 2065 2067 2069

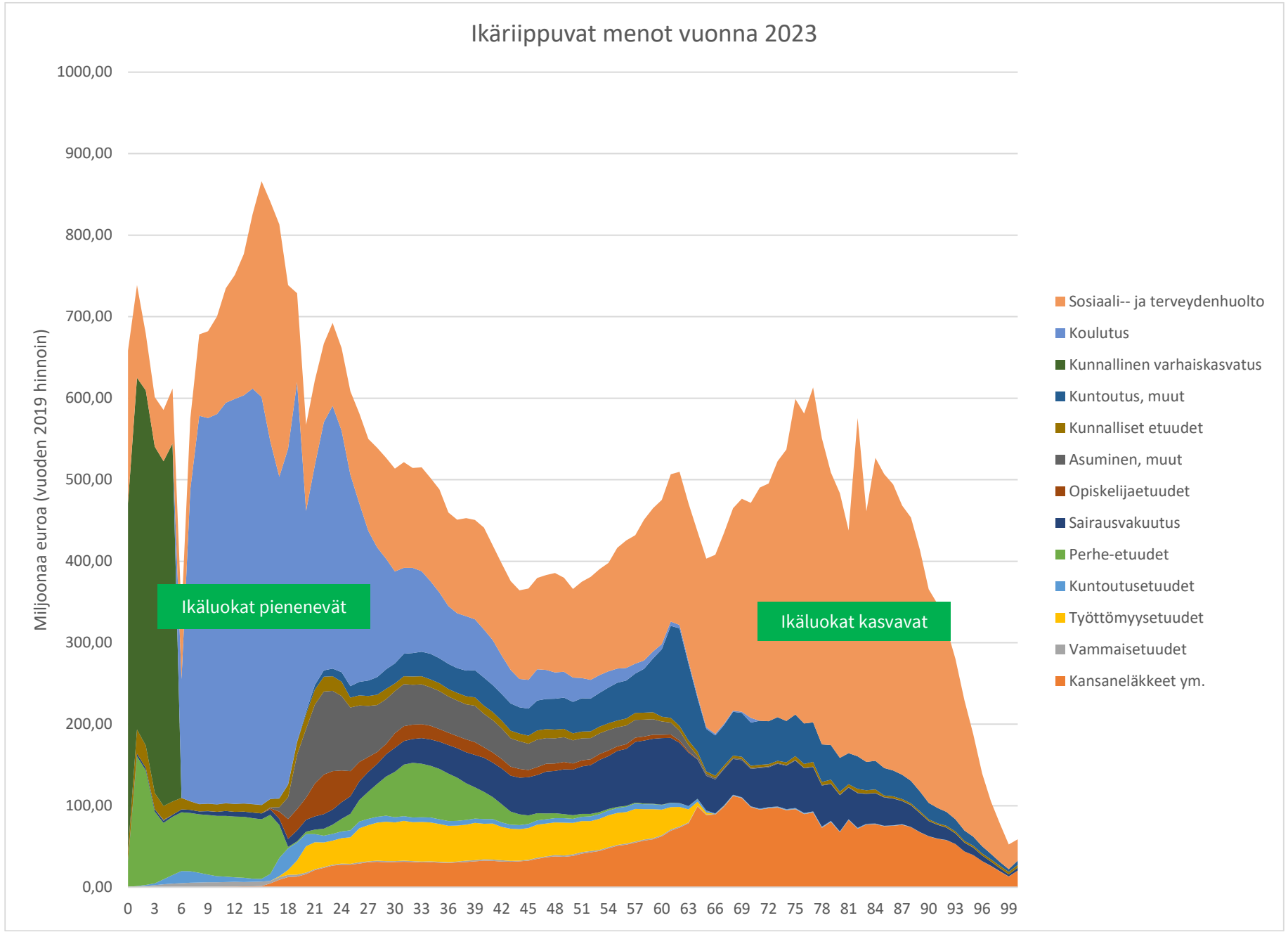
thl

Ikäriippuvien menojen bkt-suhteen arvioitu kehitys
Työeläkkeet
Kansaneläkkeet ym.
Vammaisetuudet
Työttömyysetuudet
Kuntoutusetuudet
Perhe-etuudet
Sairausvakuutus
Asuminen, muut
Kunnalliset etuudet
Kuntoutus, muut
Pth avohoito
Pth vuodeosasto
Suun terveys
Somaattinen esh
Päivystys
Mt ja päihde
Vammaishuolto
Ikääntyneet
Lastensuojelu
Työssäkäyvien sos
35,0
30,0
25,0
20,0
15,0
10,0
5,0
0,0
2019
2021
2023
2025
2027
2029
2031
2033
2035
2037
2039
2041
2043
2045
2047
2049
2051
2053
2055
2057
2059
2061
2063
2065
2067
2069

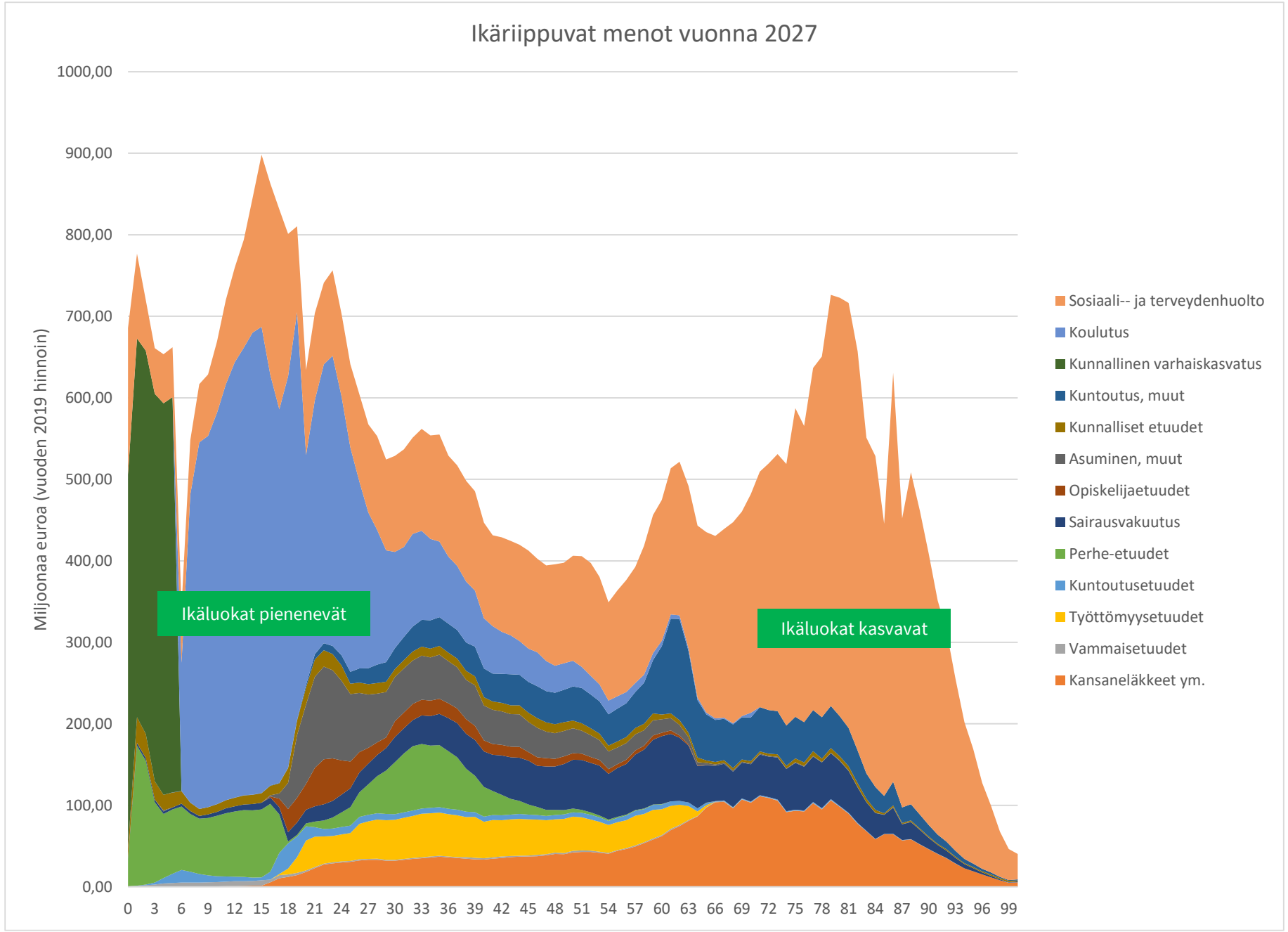
thl

Ikäriippuvat menot vuonna 2019
Miljoonaa euroa vuoden 2019 hinnoin
2500,00
2000,00
1500,00
1000,00
500,00
0,00
0 3 6 9 12 15 18 21 24 27 30 33 36 39 42 45 48 51 54 57 60 63 66 69 72 75 78 81 84 87 90 93 96 99
Sosiaali-- ja terveydenhuolto
Koulutus
Kunnallinen varhaiskasvatus
Kuntoutus, muut
Kunnalliset etuudet
Asuminen, muut
Opiskelijaetuudet
Sairausvakuutus
Perhe-etuudet
Kuntoutusetuudet
Työttömyysetuudet
Vammaisetuudet
Kansaneläkkeet ym.
Työeläkkeet

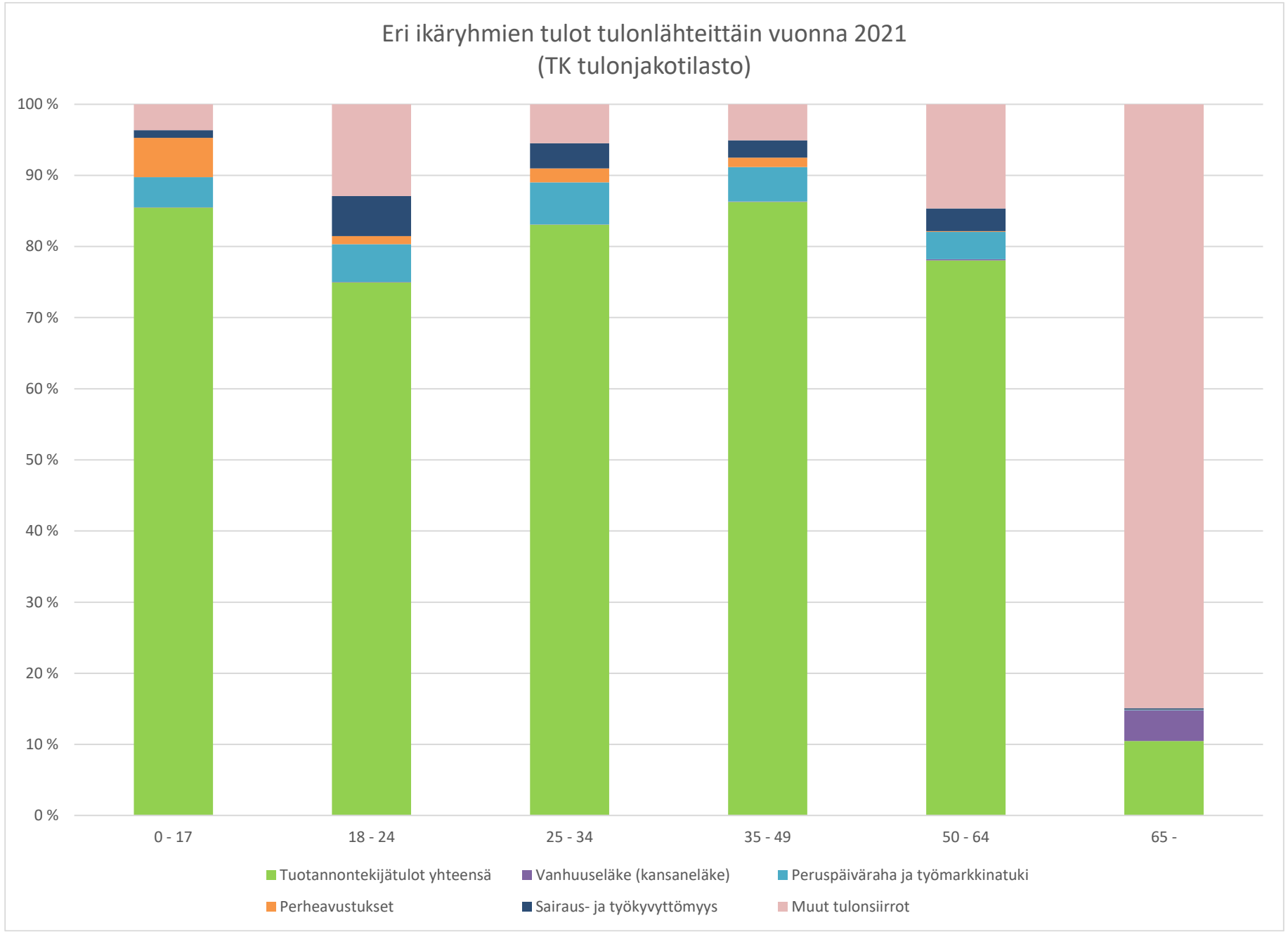

Ikäriippuvat menot vuonna 2019
Miljoonaa euroa (vuoden 2019 hinnoin)
1000,00
900,00
800,00
700,00
600,00
500,00
400,00
300,00
200,00
100,00
0,00
0 3 6 9 12 15 18 21 24 27 30 33 36 39 42 45 48 51 54 57 60 63 66 69 72 75 78 81 84 87 90 93 96 99
Sosiaali-- ja terveydenhuolto
Koulutus
Kunnallinen varhaiskasvatus
Kuntoutus, muut
Kunnalliset etuudet
Asuminen, muut
Opiskelijaetuudet
Sairausvakuutus
Perhe-etuudet
Kuntoutusetuudet
Työttömyysetuudet
Vammaisetuudet
Kansaneläkkeet ym.

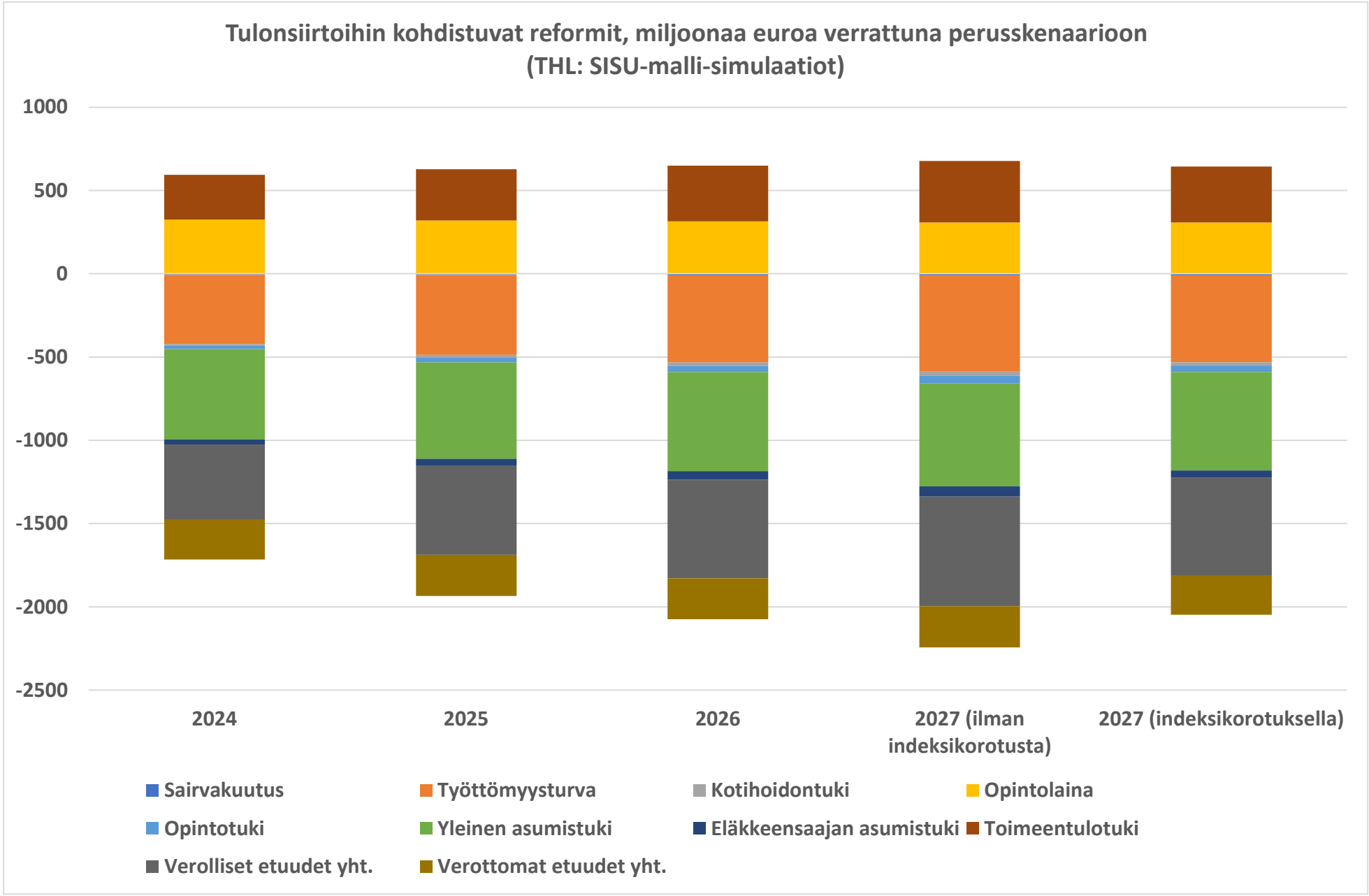

Ikäriippuvat menot vuonna 2023
Miljoonaa euroa (vuoden 2019 hinnoin)
1000,00
900,00
800,00
700,00
600,00
500,00
400,00
300,00
200,00
100,00
0,00
0 3 6 9 12 15 18 21 24 27 30 33 36 39 42 45 48 51 54 57 60 63 66 69 72 75 78 81 84 87 90 93 96 99
Ikäluokat pienenevät
Ikäluokat kasvavat
Sosiaali-- ja terveydenhuolto
Koulutus
Kunnallinen varhaiskasvatus
Kuntoutus, muut
Kunnalliset etuudet
Asuminen, muut
Opiskelijaetuudet
Sairausvakuutus
Perhe-etuudet
Kuntoutusetuudet
Työttömyysetuudet
Vammaisetuudet
Kansaneläkkeet ym.

thl

Ikäriippuvat menot vuonna 2027
Miljoonaa euroa (vuoden 2019 hinnoin)
1000,00
900,00
800,00
700,00
600,00
500,00
400,00
300,00
200,00
100,00
0,00
0 3 6 9 12 15 18 21 24 27 30 33 36 39 42 45 48 51 54 57 60 63 66 69 72 75 78 81 84 87 90 93 96 99
Ikäluokat pienenevät
Ikäluokat kasvavat
Sosiaali-- ja terveydenhuolto
Koulutus
Kunnallinen varhaiskasvatus
Kuntoutus, muut
Kunnalliset etuudet
Asuminen, muut
Opiskelijaetuudet
Sairausvakuutus
Perhe-etuudet
Kuntoutusetuudet
Työttömyysetuudet
Vammaisetuudet
Kansaneläkkeet ym.

thl

Eri ikäryhmien tulot tulonlähteittäin vuonna 2021
(TK tulonjakotilasto)
100 %
90 %
80 %
70 %
60 %
50 %
40 %
30 %
20 %
10 %
0 %
0 - 17
18 - 24
25 - 34
35 - 49
50 - 64
65 -
Tuotannontekijätulot yhteensä
Vanhuuseläke (kansaneläke)
Peruspäiväraha ja työmarkkinatuki
Perheavustukset
Sairaus- ja työkyvyttömyys
Muut tulonsiirrot

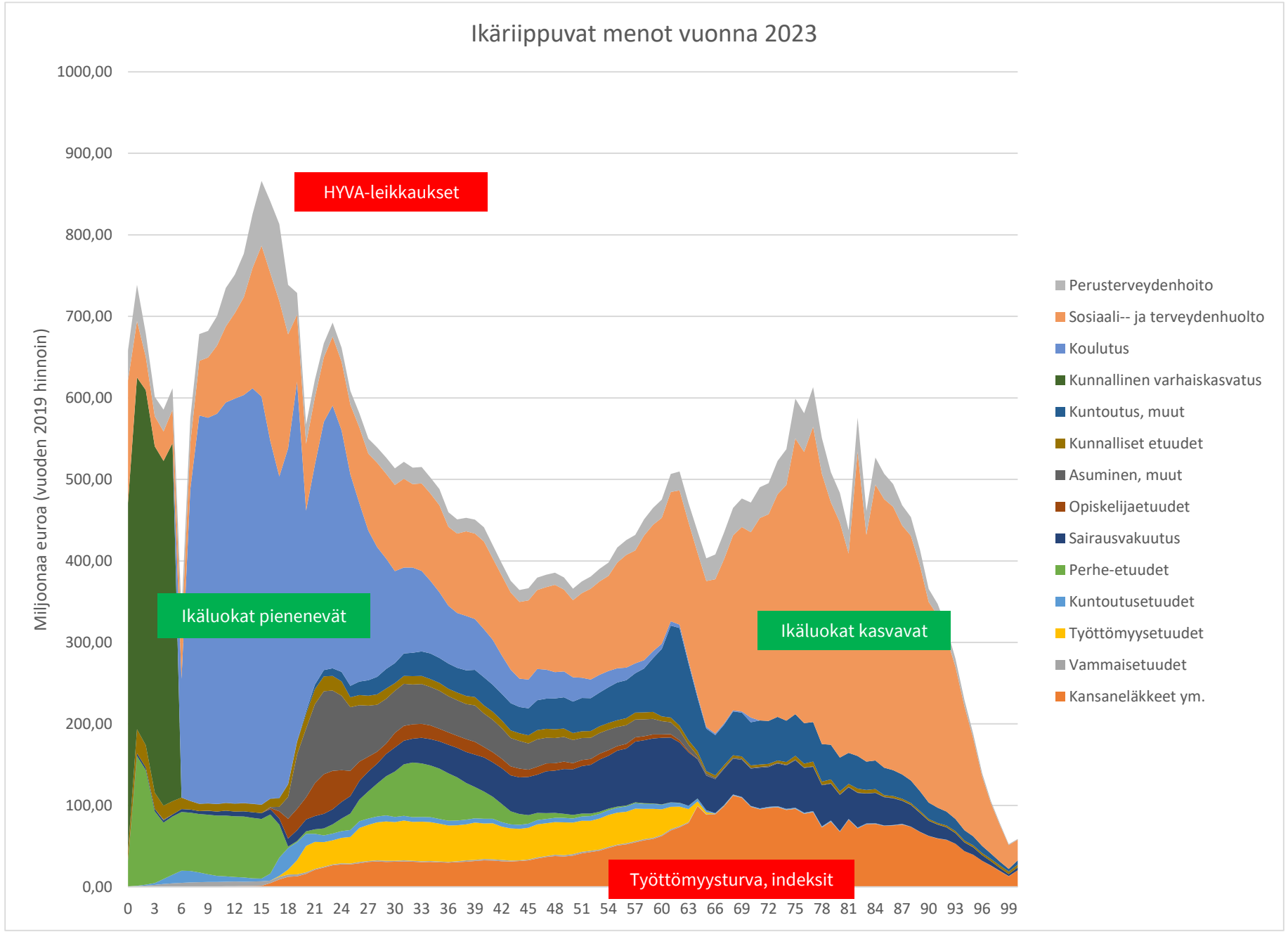

Tulonsiirtoihin kohdistuvat reformit, miljoonaa euroa verrattuna perusskenaarioon
(THL: SISU-malli-simulaatiot)
1000
500
0
-500
-1000
-1500
-2000
-2500
2024
2025
2026
2027 (ilman indeksikorotusta)
2027 (indeksikorotuksella)
Sairvakuutus
Työttömyysturva
Kotihoidontuki
Opintolaina
Opintotuki
Yleinen asumistuki
Eläkkeensaajan asumistuki
Toimeentulotuki
Verolliset etuudet yht.
Verottomat etuudet yht.

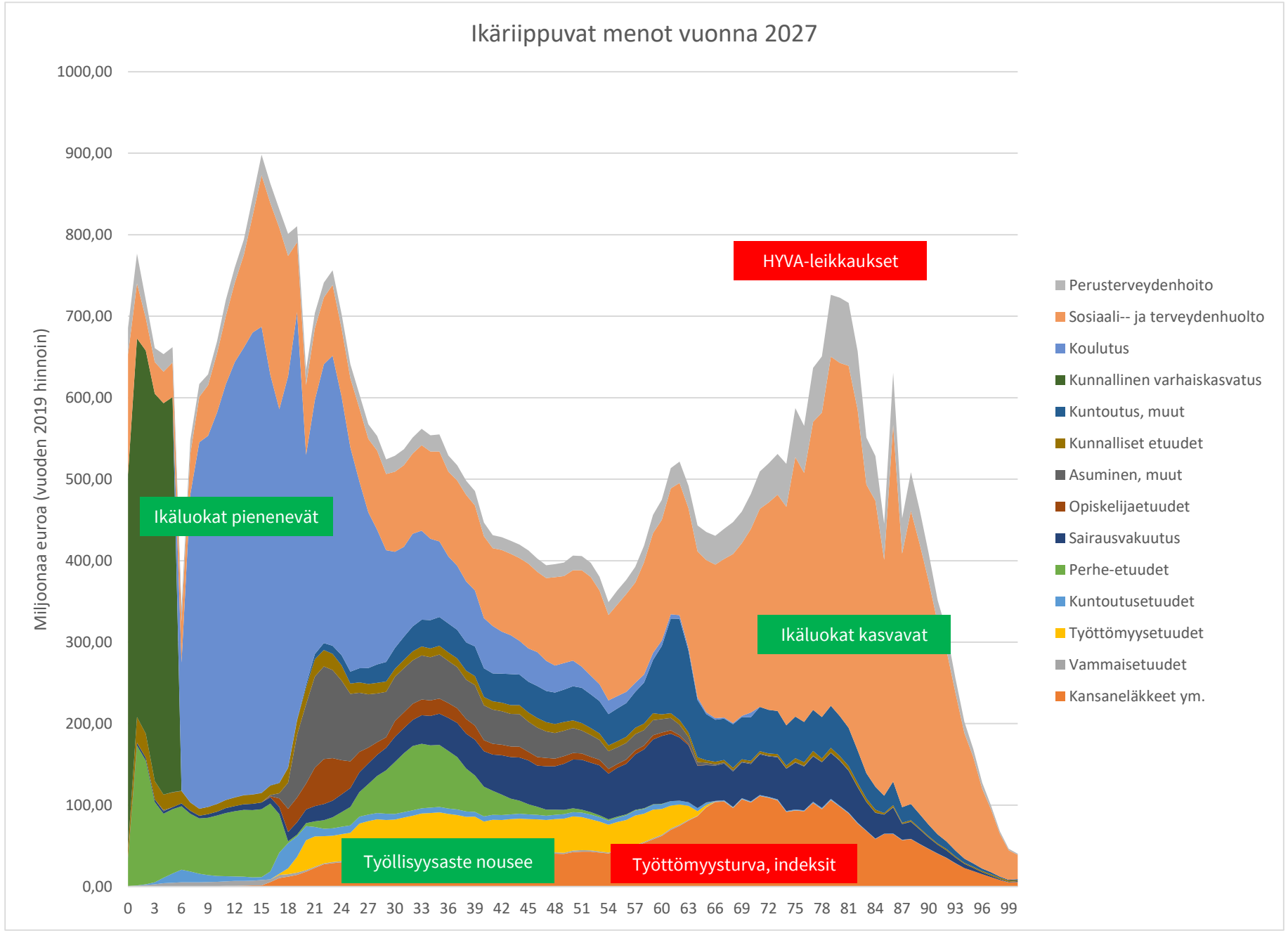
Hallitusohjelman säästöt

- Sote-palvelut – 2050M
  - josta yli puolet tuottavuuden kasvua (?)
  - 535M€ rahoituslain tarkistuksen yhteydessä 2026
  - HYVA-sopeutuminen näyttää käynnistyneen
- Sosiaaliturva - 1200 M
  - kohdennettu tulonsiirtoihin

- MAL- ja Infrahankkeet + 770 M (?)
- Tie- ja ratahankkeet +660 M ja + 1383 M
- Työllisyyden kasvua tukevat:
  - Työn verotuksen keventäminen (+400 - 500M)
- Työllisten määrän kasvu 100 000??

- Valmisteverotuksen muutokset
  - Polttoainevero -100M
  - Tupakka, nikotiini ja alkoholi +205M
  - ALV +205

Ikäriippuvat menot vuonna 2023
Miljoonaa euroa (vuoden 2019 hinnoin)
1000,00
900,00
800,00
700,00
600,00
500,00
400,00
300,00
200,00
100,00
0,00
0 3 6 9 12 15 18 21 24 27 30 33 36 39 42 45 48 51 54 57 60 63 66 69 72 75 78 81 84 87 90 93 96 99
HYVA-leikkaukset
Ikäluokat pienenevät
Ikäluokat kasvavat
Työttömyysturva, indeksit
Perusterveydenhoito
Sosiaali-- ja terveydenhuolto
Koulutus
Kunnallinen varhaiskasvatus
Kuntoutus, muut
Kunnalliset etuudet
Asuminen, muut
Opiskelijaetuudet
Sairausvakuutus
Perhe-etuudet
Kuntoutusetuudet
Työttömyysetuudet
Vammaisetuudet
Kansaneläkkeet ym.

Ikäriippuvat menot vuonna 2027
Miljoonaa euroa (vuoden 2019 hinnoin)
1000,00
900,00
800,00
700,00
600,00
500,00
400,00
300,00
200,00
100,00
0,00
0 3 6 9 12 15 18 21 24 27 30 33 36 39 42 45 48 51 54 57 60 63 66 69 72 75 78 81 84 87 90 93 96 99
HYVA-leikkaukset
Ikäluokat pienenevät
Ikäluokat kasvavat
Työllisyysaste nousee
Työttömyysturva, indeksit
Perusterveydenhoito
Sosiaali-- ja terveydenhuolto
Koulutus
Kunnallinen varhaiskasvatus
Kuntoutus, muut
Kunnalliset etuudet
Asuminen, muut
Opiskelijaetuudet
Sairausvakuutus
Perhe-etuudet
Kuntoutusetuudet
Työttömyysetuudet
Vammaisetuudet
Kansaneläkkeet ym.

THL:n lausunnot budjetista

indeksitarkistukset
https://thl.fi/documents/10531/9793207/THL+lausunto+hallituksen+esityksest%C3%A4+eduskunnalle+laeiksi+er%C3%A4iden+kansanel%C3%A4keindeksiin+ja+elinkustannusindeksiin+sidottujen+etuuksien+ja+raham%C3%A4%C3%A4rien+indeksitarkistuksista+vuosina+2024-2027+ja+siihen+liittyviksi+laeksi.pdf/88f15aeb-be62-12b9-0987-a6b44167dbd6?t=1696502388504

asumistukien muuttaminen
https://thl.fi/documents/10531/9793207/Lausunto+hallituksen+esityksest%C3%A4+eduskunnalle+laiksi+yleisest%C3%A4+asumistuesta+annetun+lain+muuttamisesta.pdf/0073f870-ed06-3fd7-eb15-58dc24fe3d02?t=1696233435113

työttömyysturvalaki
https://thl.fi/documents/10531/9793207/Lausunto.+Hallituksen+esitys+eduskunnalle+laeiksi+ty%C3%B6tt%C3%B6myysturvalain+ja+er%C3%A4iden+muiden+lakien+mu.pdf/b9b5a207-6e6b-df51-8922-bcd812dcd88b?t=1696576902524

asumismenot toimeentulotuessa
https://thl.fi/documents/10531/9793207/THL+lausunto..pdf/66b8d99a-8d3d-a1fa-85d5-3715cad3ad72?t=1695371456947